

A la memòria de Bartomeu Forteza

El professor Bartomeu Forteza Pujol (Felanitx, 1935-Barcelona, 2000) era conegut en el camp de la filosofia pels resultats del seu treball constant sobre Thomas Hobbes, autor a qui va dedicar la seva tesi doctoral. Sobre aquesta dedicació havia publicat *Maquiavelo y Hobbes. Selección y presentación de textos político-filosóficos* (ICE, Universitat Autònoma de Barcelona, 1997); *Thomas Hobbes: Libertad y necesidad y otros escritos* (Barcelona: Península, 1991; que conté, a més d'una introducció, la traducció del *Breve tratado sobre los primeros principios, Los principios del conocimiento y de la acción*, el capítol trenta de l'*Anti-White, Libertad y Necesidad* i *Una respuesta al libro La captura del Leviatán de Bramhall*), i, com a culminació d'aquests treballs, la seva tesi doctoral *Empirisme i objectivitat a la filosofia de Thomas Hobbes* (Tesis Doctorals Microfitxades. Universitat de Barcelona, 1994). Aquesta darrera obra, que demostra una gran maduresa, té una segona edició publicada: *L'objectivitat a la filosofia lingüística de Thomas Hobbes* (Barcelona: Edicions Universitat de Barcelona, 1999), i cal veure-la com el nucli del pensament del professor Forteza sobre Hobbes i el seu context. A partir de la seva tesi, el professor Forteza seguí aprofundint sobre diversos aspectes de la filosofia de Hobbes, com es pot comprovar en *Els escrits polèmics entre Thomas Hobbes i René Descartes* (*Anuari de la Societat Catalana de Filosofia*, VIII, 1996), on edita i tradueix la correspondència sobre la Diòptrica i les terceres objeccions i les respectives respostes a les *Meditacions Metafísiques*, i en el seu article sobre el panorama dels estudis hobbesians en l'*Actualitat de l'estudi de Hobbes* (separata de l'*Anuari de la Societat Cata-*

lana de Filosofia, VII, 1995). Tenim notícia que està preparada per a la publicació una seva traducció acompanyada del treball introductor i de notes del *De Corpore* a Alianza Editorial.

Especialista en patristica (*Convivium* 10 (1997), 17-51: «Thélema. Hipólito de Roma y la filosofía del siglo II» (p.17-51)), obtingué, l'any 1962, el *cum laude* en teologia a la Gregoriana de Roma. A inicis dels anys 70, i després d'una llarga estada d'estudis a Múnic, retornà a Roma per a obtenir, el 1977, i amb *magna cum laude*, la llicenciatura en filosofia en la mateixa universitat. Un any més tard, aconseguí la llicenciatura en filosofia per la Universitat de Barcelona i el doctorat el 1993. El 1979 guanyà, per oposició, la plaça de professor agregat de batxillerat de l'assignatura de filosofia i el 1981, la de catedràtic. La tasca d'investigació la desplegà especialment a l'equip KAL de la Universitat de Barcelona, del que en fou coordinador, en especial sobre les aportacions de la semiòtica i la lingüística (*Hermenèutica i epistemologia semiòtica*, Equip d'Investigació KAL, Barcelona, 1999). El 1999 passà a ser professor de la Facultat de Filosofia de la Universitat Ramon Llull, on impartí un curs de doctorat sobre Hobbes i inicià la direcció de tesis i de treballs d'investigació, els darrers resultats dels quals publiquem en aquest *Anuari* («Estudis hobbesians del segle vint»). Des de 1994 era el corresponsal del *Bulletin Hobbes* a Espanya i Portugal, membre de la New York Academy of Sciences (1997), i de la Societat Catalana de Filosofia des del 1992. L'any 1998 va entrar a la Junta Directiva de la nostra Societat.

Les darreres intervencions públiques del professor Forteza van tenir lloc en actes de la Societat Catalana de Filosofia. El matí del 6 d'octubre de 2000 va llegir en els cinquens col·loquis de Vic la seva ponència «La formació de la tradició política» (*Col·loquis de Vic V: La política*, Universitat de Barcelona, 2001, p. 79-92). El vespre del 6 de novembre va impartir la lliçó inaugural del curs 2000-2001 de la nostra Societat «Ètica de l'home i ètica del ciutadà», text que obre aquest *Anuari*. Bartomeu Forteza morí el 5 de desembre. A la seva memòria dediquem aquest dotzè *Anuari de la Societat Catalana de Filosofia*.

Dídac RAMÍREZ SARRIÓ
President de la Societat Catalana de Filosofia